

Ondernemen en bedrijfsspecifiek keuzes maken

De wereld beleeft een financiële crisis. Deze heeft ook z'n weerslag op de melkprijs. Vorig jaar was die zo hoog dat we niet konden geloven dat die ooit nog zou dalen. Nu, een jaar later, staan we weer met beide benen op de grond. De melkprijs is weer net zo laag als voor 2007. Ondernemende melkveehouders kunnen hun lol niet op. Fluctuaties en marktbevingingen betekenen immers dat er volop kansen zijn om jezelf te onderscheiden. Ook al zien we natuurlijk liever hoge melkrijzen. Ondernemende melkveehouders onderscheiden zich door hun keuzes. Keuzes die ertoe leiden dat de ene succesvoller is dan de ander. Het project Koeien & Kansen wil de sector graag ondersteunen bij die bedrijfsspecifieke keuzes. En dan met name op het gebied van het mestbeleid. Dat is een speerpunt voor 2009.

Iedereen kent inmiddels de BEX. Maar wist u dat dit bedrijfsspecifieke rekeninstrument pas onlangs beleidsmatig is goedgekeurd? Met de BEX kunnen melkveehouders aantonen hoe de excretie van stikstof en fosfaat door het vee 'echt' is. Dat voelt veel vertrouwd dan een opgelegde forfaitaire norm die door ambtenaren bepaald is. Hoe deskundig dan ook. Maar Koeien & Kansen gaat verder. We zien goede mogelijkheden om ook bedrijfsspecifiek op fosfaat afgerekend te kunnen worden. Het gaat dan niet om excretie, maar om een bedrijfseigen fosfaatnorm (BEP). Komende jaren krijgt Nederland te maken met aanscherping van de fosfaatnorm. Deze wordt gebaseerd op gewasonttrekking. Evenals bij stikstof is hier veel variatie tussen de bedrijven. Koeien & Kansen kan inmiddels bedrijfsspecifiek de fosfaatonttrekking berekenen. Maar ook bij fosfaat blijft het niet. Ammoniak is de volgende stap. Minister Cramer (VROM) bestookt de sector al een tijdlang met vragen, adviezen en eisen over ammoniakemissie. Daarnaast wegen lokale overheden ammoniakemissie vaak mee bij uitbreidingsaanvragen van melkveebedrijven. Daarom zullen ondernemende melkveehouders graag op de hoogte zijn van hun bedrijfseigen ammoniakemissie. In 2009 wil Koeien & Kansen ook werken aan een hulpmiddel om de bedrijfseigen ammoniakemissie te bepalen (BEA). Kortom, bedrijfsspecifiek management en eigen keuzes maken. Een paar speerpunten voor 2009.

*Michel de Haan,
Projectleider, Animal Sciences Group*

Even voorstellen

Ik ben Stef Groot Nibbelink, sinds half september bedrijfsleider van De Marke. Het eerste dat me daar opviel was de systeembenadering. Bij alles dus rekening houden met wat dat betekent voor het gehele bedrijfssysteem. Enthousiaste onderzoekers proberen de laatste kilo's en zelfs grammetjes stikstof en fosfaat te pakken te krijgen. Ook in de stal en op kantoor tref ik betrokken medewerkers aan. Met al m'n gevraag hebben ze wellicht in het begin meer last dan gemak van me gehad.

Ik vind het hartstikke mooi om met De Marke en Koeien & Kansen bij te dragen aan de onderbouwing van de derogatie en BEX. Want laten we eerlijk zijn, zoiets heb je toch nodig om als melkveesector beleid te krijgen dat niet te generiek is.

Twee dagen per week blijf ik docent veehouderij bij de Hogeschool Van Hall Larenstein. Dit biedt me een uitgelezen kans om de mogelijkheden van samenwerking tussen onderwijs en onderzoek te onderzoeken. Beide partijen kunnen daarvan profiteren.

EU-nitraatnorm van 50 mg/l lijkt haalbaar

De gemiddelde nitraatgehalten in het grondwater onder tien Koeien & Kansen-bedrijven op zandgrond schommelen rond de 50 tot 60 mg per liter. De verschillen tussen bedrijven en jaren zijn echter groot. Vooral de invloed van grasland scheuren en van maïsteelt is aanzienlijk. De gehalten zijn echter niet representatief voor Nederland. De zandbedrijven in Koeien & Kansen zijn namelijk gemiddeld iets uitspoelingsgevoeliger dan de zandbedrijven in het landelijk meetnet van het RIVM.

Stikstofgebruiksnormen moeten voorkomen dat nitraatgehalten in het grondwater te hoog worden. Momenteel voldoen veel melkveehouders op zandgrond nog niet aan de norm van 50 mg/l. Een verdere verbetering van het mineralenmanagement is dus nodig om de doelen van het mestbeleid te realiseren. De deelnemers van Koeien & Kansen, inclusief proefbedrijf De Marke, hebben daar al veel ervaring mee. Al vanaf 2004 werken zij met de stikstofgebruiksnormen zoals die voor 2009 zijn afgesproken. Daarvoor met de eindnormen MINAS. Hoe grillig dit per bedrijf soms uitpakt ziet u in de jaarlijkse nitraatmetingen van het RIVM, zie figuur 1.

Hoefmans: maïsteelt boosdoener

Het bedrijf van Patrick en Emmy Hoefmans ligt op een jonge ontginningsgrond in Alphen (NB). De voormalige heidegrond is in de jaren dertig in gebruik genomen als landbouwgrond. Hoefmans verbouwt gras en maïs in wisselbouw. In het verleden was het aandeel maïsland hoog, meer dan – de nu voor derogatie toegestane – 30 %. Het gras werd om de 4 á 5 jaar omgezet voor een periode maïsland. Vanaf 2005 teelt Patrick minder maïs en is de graslandfase gemiddeld langer geworden. Dus minder scheuren en vervolgens maïsteelt. De beweiding is beperkt.

Jaarlijks bepaalt het RIVM het nitraatgehalte van het grondwater onder Koeien & Kansen-bedrijven.

In 2000 is het nitraatgehalte bij Hoefmans hoog. Daarna daalt dit door verbetering van het mineralenmanagement. In 2004 stijgt het weer door droogte in 2003. De verdere stijging in 2005 heeft onder andere te maken met onduidelijkheid in het mineralenbeleid, waardoor Patrick z'n bouwplan moest aanpassen. De daling vanaf 2005 is waar-

schijnlijk een gevolg van een kleiner maïsareaal en daardoor het langer in stand houden van de graslandfase. Minder maïs en minder scheuren lijken dus effect te hebben.

Secretariaat Koeien & Kansen
Postbus 65
8200 AB Lelystad
tel. 0320-293302 /238238
fax. 0320 - 238022

info@koeienenkansen.nl
www.koeienenkansen.nl

Minder mestafvoer met minder fosfaat in veevoer

De komende jaren scherpt de overheid de fosfaatgebruiksnormen verder aan. In 2015 moet dit uitkomen op fosfaatevenwichtsbemesting. Zonder aanpassing van de bedrijfsvoering betekent dit voor veel intensieve melkveebedrijven al vanaf 2009 verplichte mestafvoer. Dit leidt tot extra mestafzetkosten, extra aanvoer van kunstmeststikstof en mogelijk opbrengstderiving van het gewas. Een oplossing is krachtvoer aankopen met minder fosfaat. Hierdoor daalt de excretie en daarmee de verplichte mestafvoer.

Voor een gemiddeld bedrijf met 70 % grasland moet de fosfaatbemesting tot 2015 met ca. 15 kg per ha afnemen. Dit komt overeen met zo'n 8 kuub mest. Een bedrijf van 40 ha zit daarmee dus al snel op € 4.000 per jaar aan extra kosten. Belangrijke vraag voor veehouders die mest moeten afvoeren is dus: 'hoe kan ik mijn mestafvoer verminderen?'

Agrifirm heeft een standaardvoer met laag fosforgehalte in het assortiment.

Bedrijfsspecifiek of forfaitair?

Voor de berekening van de fosfaatexcretie kan een melkveehouder kiezen uit een forfaitaire excretie of een bedrijfsspecifieke excretie (BEX, Excretiewijzer van Koeien & Kansen). De bedrijfsspecifieke berekening is vooral interessant wanneer een veehouder met forfaitaire excretie verplicht mest moet afvoeren én de bedrijfsspecifieke stikstof-

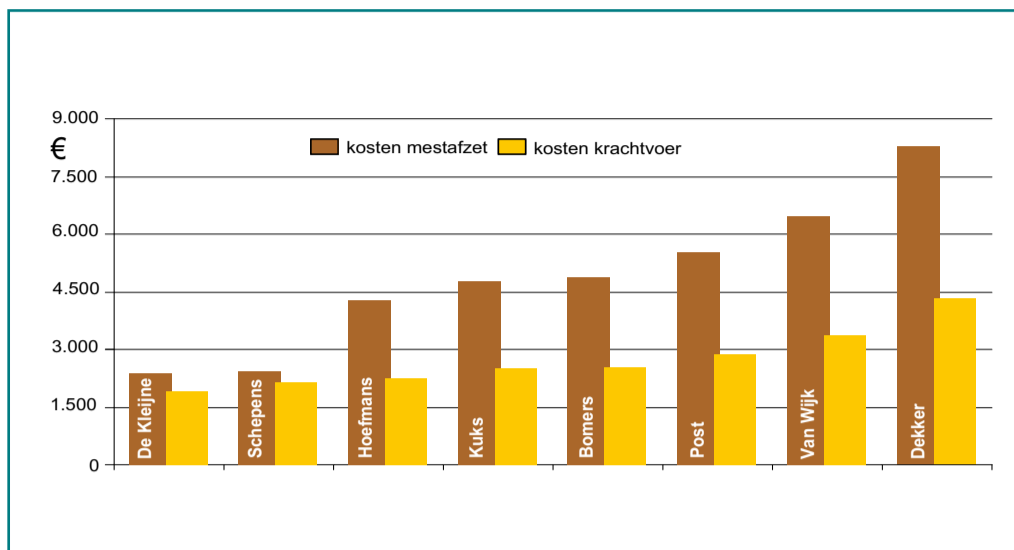
en fosfaatexcretie lager is dan de forfaitaire excretie. Koeien & Kansen heeft daarmee inmiddels al veel ervaring opgedaan.

Koe kan met minder fosfaat toe

Nederlandse rantsoenen (met veel gras) zijn in de regel (te) fosfaatrijk. Sturen op minder fosfaat in voedermiddelen is daarom mogelijk. Bijvoorbeeld door het aandeel snijmaïskuil te verhogen ten koste van graskuil. Verder kunnen melkveehouders bij het voeren van bijproducten letten op een hoge VEM-P-verhouding. Met deze maatregelen daalt het fosfaatgehalte van het rantsoen, maar blijft het fosfaataanbod nog steeds ruim voldoende. Een andere serieuze optie is het verlagen van het fosforgehalte van de mengvoerders. Hoewel zeer effectief, overwegen veehouders dit maar zelden omdat ze bang zijn voor hogere krachtvoerderskosten.

Mengvoerspoor effectief...

Voor Koeien & Kansen onderzocht mengvoederfabrikant Agrifirm wat de mogelijkheden zijn voor verlagen van het fosforgehalte in mengvoerders en wat daarvan de kosten zijn. Het blijkt mogelijk om het fosforgehalte van mengvoer met zo'n 1,5 á 2,0 gram per kg droge stof te verlagen. Bij een krachtvoergift van 2.000 kg per koe per jaar betekent dit dus een vermindering van 3 tot 4 kg fosfor, is 6,6 tot 9,2 kg fosfaat, per koe per jaar. De kosten om het fosforgehalte te verlagen zijn afhankelijk van de grondstoffenprijzen. In mei 2008 kostte een verlaging van ca. twee gram

Figuur 1. Bedrijfsspecifieke kosten voor aankoop van fosforarm mengvoer (-1,5 gram/kg) met prijspeil november 2008 en de kosten van alternatieve mestafvoer (van de met mengvoer te besparen fosfaat) van de Koeien & Kansen-bedrijven.

fosfor per kg droge stof voor standaard A-brok € 0,70 per 100 kg en in november € 1,30 per 100 kg. Hoe dit per Koeien & Kansen-bedrijf uitpakt ziet u in figuur 1.

... en kosteneffectief

Uitgaande van de kosten in november 2008 kost fosforarm mengvoer ongeveer € 26 per koe per jaar (= 2.000 kg x € 1,30/100 kg). Dit bespaart 6,6 tot 9,2 kg fosfaat, dus ongeveer 3,5 tot 5 kuub mest. Bij een afzetprijs van € 12,50 per kuub kost dit € 46 tot € 64 per

koe per jaar. Verlaging van de fosfaatexcretie via het krachtvoer is, afgezet tegen de mestafzetkosten voor dezelfde hoeveelheid fosfaat, dus niet alleen effectief, maar ook kosteneffectief. In dit rekenvoorbeeld is het voordeel € 20 tot € 38 per koe per jaar.

Léon Šebek, Animal Sciences Group
Leo Tjoonk, Agrifirm

Sfeerimpressie tweedaagse in Friesland

Op 11 en 12 november kwamen alle Koeien & Kansen-veehouders bij elkaar in Friesland. Doel van deze jaarlijkse tweedaagse was informeren, discussiëren en genieten. We hebben het onderzoek van het afgelopen jaar besproken en de kansen voor praktijk én beleid, ook richting Brussel. Vervolgens is gediscussieerd over het onderzoek van het komende jaar. Dat betreft onder andere werken met een bedrijfsspecifieke fosfaatnorm, gebaseerd op de berekende onttrekking via 'BEX'. Tussen de discussies door was voldoende gelegenheid om ontspannen met elkaar om te gaan.

De reden om in Friesland bij elkaar te komen, was dat iedereen nieuwsgierig was naar de ontwikkeling van het bedrijf van Sjoerd Miedema. De Koeien & Kansen-veehouder bij Heerenveen is met een flinke uitbreidingsslag bezig. Zo bouwt hij een stal voor 350 koeien. Zijn motto: "Massa is kassa". Sjoerd en zijn adviseur Jappie Rijpma lichtten de strategie van het bedrijf toe en de kansen en bedreigingen. Een kans is om efficiënt meer melk te produceren vanuit de vrij extensieve uitgangssituatie. Bedreigingen zijn bijvoorbeeld een lage melkprijs en een hoge rente, die het moeilijk maken om de hoge financieringslast te dragen. Want de investeringen (onder andere nieuwe stal) zijn erg hoog. De uitdaging voor Sjoerd Miedema is om in 2009 technisch en economisch goed te draaien.

De nieuwe stal in aanbouw, met het melklokaal, voorzien van een 2x26-swing-over melkstal.

Mestscheider De Marke staat!

De mestscheider staat op een plateau. Vanaf het plateau valt de dikke fractie nu nog in een kiepwagen. Binnenkort komt er een sleufsilo voor de opslag van de dikke fractie.

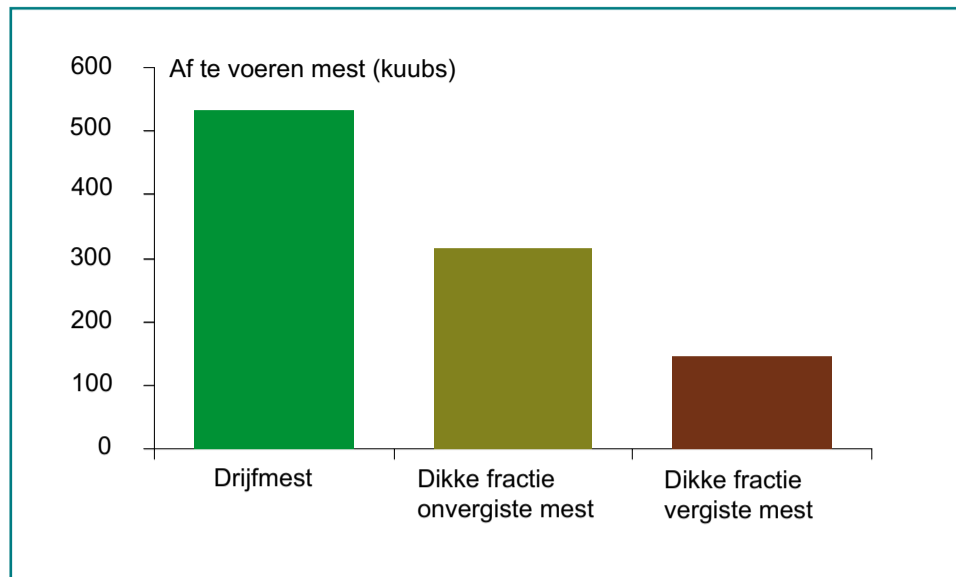
In groeiseizoen 2009 wil De Marke bemesten met de fracties van gescheiden mest. Daarvoor is in de eerste week van december een mestscheider afgeleverd. De dikke fractie, met een relatief hoog fosfaatgehalte, is een mooi rul product. Het zakt nauwelijks in en er komt geen vocht meer uit. Het wordt nu spannend wat de gehalten en de kosten zijn. In ieder geval moet duidelijk worden wat de waarde bij de bemesting is en wat de waarde is bij afvoer van de dikke fractie. Met het aanscherpen van de fosfaatnormen zullen immers steeds meer bedrijven fosfaat moeten afvoeren.

Mestscheiding melkveehouderij is maatwerk

Bij aangescherpte gebruiksnormen biedt mestscheiding mogelijkheden om de mestafvoer te beperken. Maar de bedrijfsomstandigheden bepalen de voor- en nadelen. Dit concluderen de deelnemers aan een workshop over mestscheiding.

De mestscheider op De Marke levert een mooie, droge, stapelbare dikke fractie.

Figuur 1: De hoeveelheid mest die Koeien & Kansen-bedrijven gemiddeld moeten afvoeren bij fosfaatevenwichtsbemesting en 250 kg stikstof per ha als gebruiksnorm voor dierlijke mest.

Stikstof verdwijnt onnodig met fosfaatafvoer in mest

De gebruiksnormen voor stikstof en fosfaat bepalen de plaatsingsruimte voor mest op melkveebedrijven. De overheid gaat de gebruiksnormen voor fosfaat vanaf 2009 aanscherpen tot evenwichtsbemesting. Meer melkveehouders zullen hierdoor mest moeten afvoeren. Een bedrijf dat fosfaat moet afvoeren, voert echter ook plaatsbare stikstof af. Dit leidt tot extra aanvoer van kunstmeststikstof.

Minder kuubs afvoer en behoud van stikstof

Bij mestscheiding ontstaat uit drijfmest een dikke en een dunne fractie. Het fosfaatgehalte in de dikke fractie is hoger dan die van ingaande drijfmest (tabel 1). Ook het stikstofgehalte is wat hoger. De gehalten in de dunne fractie wijken minder af. Doordat er meer fosfaat in de dikke fractie zit dan in drijfmest, hoeft de veehouder dus minder kuubs af te voeren (figuur 1). Dit bespaart kosten en brandstof voor mesttransport. Het effect is groter in de dikke fractie van vergiste mest dan in de dikke fractie van onvergiste mest.

Koeien & Kansen-veehouders die mest moeten afvoeren vanwege de fosfaatsnorm, kunnen hun afvoer met meer dan 70% terugbrengen door de mest te vergisten en de dikke fractie af te voeren in plaats van drijfmest. De meevoer van stikstof halveert daarmee tot ongeveer 25 kg stikstof per ha.

Beslissing is bedrijfsafhankelijk

Het verschilt per bedrijf of mestscheiding aantrekkelijk is. Belangrijke factoren zijn of het bedrijf stikstof, of fosfaat moet afvoeren, hoeveel het moet afvoeren en de afzetmogelijkheid van de dikke en dunne fractie. Overigens kan het interessant zijn om een verplichte fosfaatafvoer eerst nog te beperken door fosfaatarmere voer aan te kopen. Beslissen over mestscheiding is dus lastig. De workshopdeelnemers willen graag een hulpmiddel dat veehouders helpt te beslissen over de mogelijke maatregelen.

Koos Verloop en Frans Aarts,
Plant Research International

Tabel 1: Gehaltes van vergiste en onvergiste mest en van de scheidingsproducten* (kg per m⁻³).

Mestsoort	Stikstof	Fosfaat	Stikstof/fosfaat
Onvergist			
Ingaande drijfmest	3,3	0,9	3,7
Dikke fractie (20 volume %)	4,0	1,6	2,5
Dunne fractie (80 volume %)	3,1	0,9	3,4
Vergist			
Ingaande drijfmest	3,3	0,9	3,7
Dikke fractie (20 volume %)	5,1	3,4	1,5
Dunne fractie (80 volume %)	2,9	0,6	4,8

* Wie narekent, ziet dat de hoeveelheid ingaande fosfaat en stikstof niet precies overeenkomt met de uitgaande hoeveelheid na scheiding. Dit komt door onvermijdelijke onnauwkeurigheden bij de meting. Herhaalde bepaling is dus van belang.

EU-nitraatnorm van 50 mg/l lijkt haalbaar

Vervolg van pagina 1

Eggink: grasland scheuren boosdoener

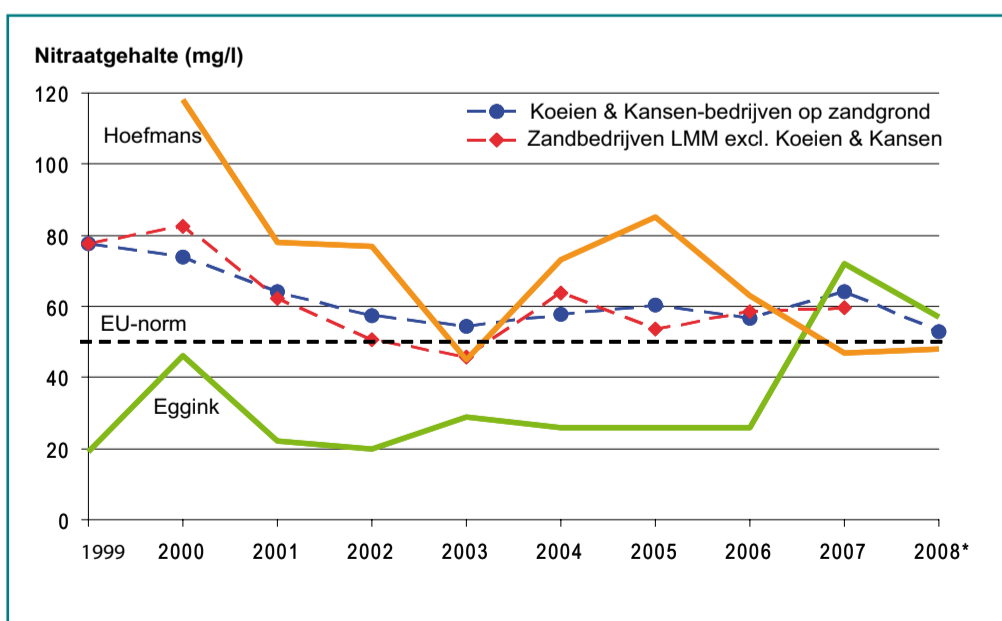
Het bedrijf van Jan en Anneke Eggink, in Laren (Gld), ligt op een oudere en vruchtbaardere ontginningsgrond dan Hoefmans. Het is een graslandbedrijf met van oudsher een kleine suikerbietentak. Eggink scheurt zo weinig mogelijk. De koeien staan al vanaf 2000 jaarrond op stal. Jan maait dus al het gras. Met de juiste bemesting is dit gunstig voor de nitraatuitspoeling. Daarom zijn de schommelingen in nitraatgehalte in de periode 2001 – 2006 vrij klein en ligt het nitraatgehalte ruim beneden de EU-norm. In het voorjaar van 2006 moet Jan noodgedwongen een flink stuk grasland omzetten in suikerbieten en maïs. Een engerlingenplaag richt namelijk flinke schade aan in het grasland. De enige remedie is scheuren en een aantal jaren maïs telen. Hierdoor stijgt het nitraatgehalte fors in 2007. Zat Jan eerst rond de 20-25, nu is het ruim 70 mg/l!

Te vroeg voor algemene conclusie

U ziet dat het gemiddelde nitraatgehalte van de Koeien & Kansen-bedrijven op zandgrond tot en met 2003 daalt en daarna zo rond het niveau van 55 mg/l blijft schommelen. De conclusie dat de huidige stikstofgebruiksnormen

op zandgrond niet leiden tot nitraatgehaltes op of onder de EU-norm, is echter voorbarig. Ten eerste zijn het 'maar' tien bedrijven. Alleen Eggink, met een stijging in één jaar van een kleine 50 mg/l, is bijvoorbeeld al verantwoordelijk voor ruim de helft van de stijging in 2007. Daarnaast spelen jaarinvalen.

Hoewel die aantoonbaar zijn, is het verschil tussen bedrijven veel groter dan het verschil tussen jaren. Daarbij heeft een teeltvrije periode buiten het groeiseizoen (na maïs dus), en zeker na graslandscheuren, een grote invloed.

Figuur 1. Ontwikkeling van het nitraatgehalte (mg/l) van alle Koeien & Kansen-bedrijven op zandgrond, de bedrijven Hoefmans in Alphen (NBr) en Eggink in Laren (Gld) en de melkveebedrijven op zandgrond in het Landelijk Meetnet exclusief de Koeien & Kansen-bedrijven. Bron: RIVM.

Let wel, het gemeten nitraatgehalte is altijd het gevolg van gebruik en teeltomstandigheden in het voorgaande jaar.

Uitspoelingsgevoeligheid landelijk meetnet lager

Verder speelt ook de ontwateringstoestand een rol. Zes van de tien bedrijven liggen op droge, en dus extra uitspoelingsgevoelige zandgrond. Dit aandeel is groter dan in het landelijk meetnet. De overige vier liggen op natte zandgrond. Maar deze zijn gemiddeld minder nat dan de natte zandgronden in het landelijk meetnet van het RIVM. En hoe natter de grond, hoe hoger de denitrificatie. Hierdoor verdwijnt stikstof naar de lucht in plaats van naar het grondwater.

Kortom, het gemiddelde nitraatgehalte op de Koeien & Kansen-bedrijven is naar verwachting iets hoger dan op de gemiddelde zandbedrijven in het landelijk meetnet. Daarbij moeten we wel bedenken dat de effecten van de stikstofgebruiksnormen nog niet zichtbaar zijn in de resultaten van het landelijk meetnet.

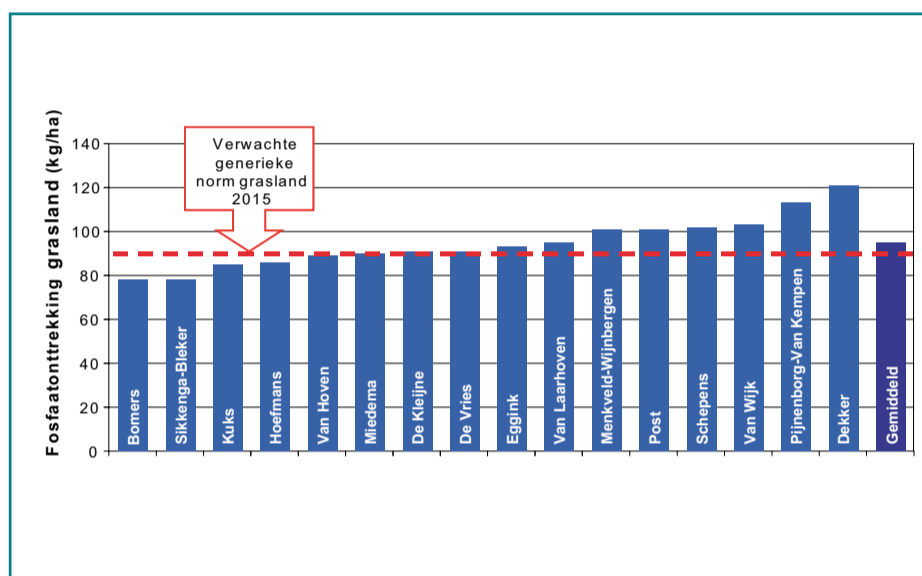
Jouke Oenema, Plant Research International
Arno Hooijboer, Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu

Het project Koeien & Kansen is een samenwerkingsverband van 16 melkveehouders, proefbedrijf De Marke, Wageningen UR en adviesdiensten. Op verzoek van het ministerie van LNV en PZ brengt het project voor de Nederlandse melkveehouderijsector de milieukundige, technische en economische gevolgen in beeld van de implementatie van toekomstig milieubeleid. Deze verkenning biedt de mogelijkheid de wetgeving te evalueren, voorstellen tot verbetering te onderzoeken en de sector te informeren over kosteneffectieve bedrijfsaanpassingen. De resultaten van Koeien & Kansen vindt u op de website: www.koeienenkansen.nl. Voor vragen kunt u mailen naar: info@koeienenkansen.nl.

Bedrijfseigen fosfaatnorm antwoord op aanscherping fosfaatsnormen?

Het huidige mestbeleid kent gebruiksnormen voor stikstof en fosfaat. De eindnormen voor werkzame stikstof gelden al in 2009. De aanscherping van de eindnormen voor fosfaat eindigt waarschijnlijk pas in 2015. Deze is gebaseerd op de gemiddelde onttrekking in Nederland. Daarbij zijn er grote verschillen tussen bedrijven. Uit een studie onder Koeien & Kansen-bedrijven blijkt dat een fosfaatnorm gebaseerd op een bedrijfseigen onttrekking vooral aantrekkelijk is voor bedrijven met hoge gewasproducties.

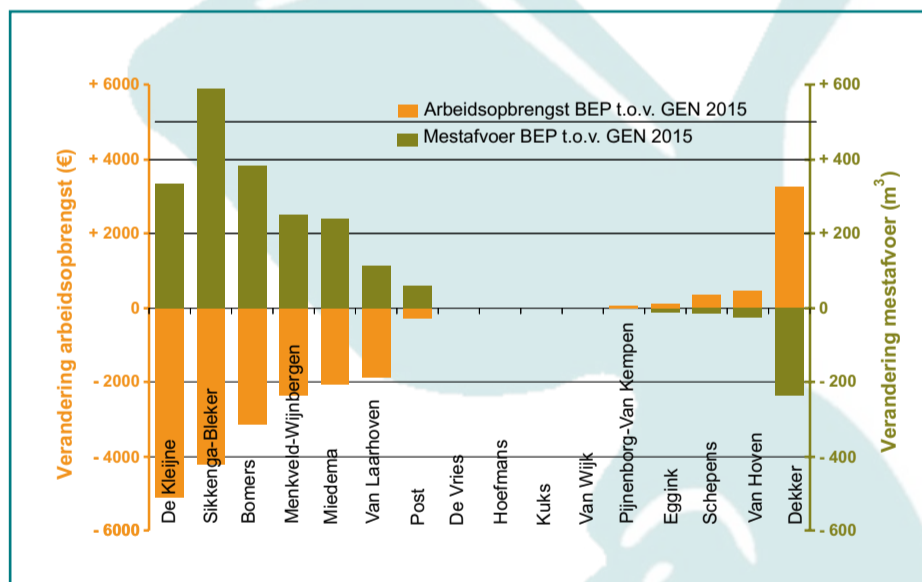
Naar verwachting gaat de gebruiksnorm voor fosfaat op grasland van 100 kg per ha in 2008 naar 90 kg per ha in 2015. Op bouwland gaat deze mogelijk van 85 kg fosfaat per ha in 2008 naar 60 kg per ha in 2015. Koeien & Kansen-veeouders doen nu ervaring op met een bedrijfseigen fosfaatnorm (BEP). Daarbij zien we grote verschillen in onttrekking, zie figuur 1. De helft van de deelnemers zit op, of onder de eindnorm. De andere helft erboven. In een deskstudie is gekeken wat de economische gevolgen zijn als de bedrijven de strenge generieke norm van fosfaat voor 2015 (GEN 2015) hanteren of als ze de bedrijfseigen normen voor fosfaat (BEP) hanteren. Deze norm is gebaseerd op de gemiddelde gewasoogst van de afgelopen vijf jaren met een correctie voor de fosfaattoestand in de bodem. Bij lage toestand plus vijf kg fosfaat per ha en bij hoge toestand min vijf kg per ha. Voor beheersgras is een vaste onttrekking gerekend van 50 kg per ha beheersgrasland.

Figuur 1: Fosfaatonttrekking van productiegrasland per Koeien & Kansen-bedrijf in relatie tot de verwachte generieke fosfaatnorm op grasland in 2015 van 90 kg per ha.

Voordeel bij hoge opbrengsten

Toepassen van BEP kan aantrekkelijk zijn wanneer een bedrijf hoge gewasopbrengsten heeft en daarbij toch mest moet afvoeren vanwege de generieke fosfaatnorm. Dit is bijvoorbeeld het geval bij Dekker. In figuur 2 is te zien dat Dekker bij toepassen van de BEP ruim 200 kuub minder mest hoeft af te voeren en daardoor een hogere arbeidsopbrengst heeft dan bij de generieke fosfaatnorm. In totaal hebben vijf Koeien & Kansen-bedrijven voordeel van BEP. Extra besparingen of kosten bij BEP zitten vooral in kosten voor mestafvoer en de aanvoer van stikstofkunstmest.

Figuur 2: Verschil in toepassen van bedrijfseigen fosfaatnorm (BEP) met de generieke fosfaatnormen van 2015 (GEN 2015) voor arbeidsopbrengst en mestafvoer.

Vaste onttrekking beheersgras nadelig

De vaste fosfaatnorm voor beheersgrasland heeft grote invloed op het economische resultaat. Wanneer voor beheersgras dezelfde norm geldt als voor normaal grasland, is toepassen van BEP op (de vaak extensieve) bedrijven met beheersgras eerder aantrekkelijk. Een voorbeeld is het bedrijf van De Kleijne met 15 ha beheersgras. Figuur 2 laat zien dat dit bedrijf bij BEP ruim 300 kuub meer mest moet afvoeren dan bij generieke fosfaatnormen. Dit pleit ervoor om ook de onttrekking van beheersgras beter in te schatten, zodat de berekende fosfaatnorm beter bij de specifieke bedrijfssituatie past.

Voordeel ja, maar niet voor iedereen

Figuur 2 laat ook zien dat niet alle bedrijven voordeel hebben bij BEP. Bedrijven met een hoge fosfaattoestand, een lage gewasproductie of waar mestafvoer nodig is op basis van stikstof, hebben geen voordeel bij een bedrijfseigen fosfaatnorm. Ook wanneer een bedrijf erin slaagt het fosfaatgehalte in krachtvoer te verlagen, zal minder snel mestafvoer op basis van fosfaat nodig zijn. In deze gevallen heeft toepassen van BEP geen economisch voordeel.

Toepassen van de BEP kan dus vooral voor bedrijven met een hoge fosfaatonttrekking (hoge gewasproductie) en mestafvoer op basis van fosfaat het antwoord zijn op de toekomstige aanscherping van de fosfaatsnormen.

Aart Evers en Michel de Haan,
Animal Sciences Group

Nieuw verschenen:

Rapport 47: De invloed van stikstofgebruiksnormen van grasland op zandgrond op de opbrengst en milieubelasting; Een gevoeligheidsanalyse.
Auteurs: J. Oenema, J. Verloop. Plant Research International

Rapport 48: Beperking koper en zink op melkveebedrijven in zuid Nederland; Balansen en aanbevelingen.
Auteurs: Gidi Smolders, Jantine van Middelkoop, Jan Verkaik. Animal Sciences Group.

Rapport 49: Economisch effect van gedifferentieerde fosfaatnormen; Verkenning met Koeien & Kansen-bedrijven.
Auteurs: M.H.A. de Haan, A.G. Evers. Animal Sciences Group.

De rapporten zijn gratis te downloaden van de website.

Colofon

Redactie: Eddy Teenstra
Communication Services,
Wageningen UR

Vormgeving:
Communication Services,
Wageningen UR

Druk: Drukkerij Cabri B.V., Lelystad

De nieuwsbrief is gratis aan te vragen bij het secretariaat. Overname van artikelen is toegestaan mits voorzien van duidelijke bronvermelding.